

Per Arnoldis tale ved præsentation af skulpturprojektet "Via Dolorosa"

Taler

Per Arnoldi
Kunstner

Dato

25. marts 2025

Sted

Skt. Olai, Helsingør Domkirke

1 Kære Venner!

Tak for jeres invitation til at give mit, og nu vores, store skulptur-projekt: ”Via Dolorosa” et par optimistiske ord med på den smertefulde vej!

5

Til nu er projektets fødsel og forløb allerede så utroligt, at jeg er nødt til at gå i detaljen, og, til en afveksling, tale lidt om mig selv.

10 Da jeg i 1959 blev nysproglig student fra den ganske sorte, meget kristne og nationale, private drengeskole Østersøgades Gymnasium i København, styrede jeg direkte mod det teologiske studium på Københavns Universitet.

12 voldsomme års bøn og bank havde sat deres spor.

15 Det var Ingmar Bergmans sorte film iblandet Jens Ferdinand Willumsens voldsomme ego der spøjte under huen.

Sådan så verden ud troede jeg, og kun jeg kunne frelse den!

20 Jeg var imidlertid så heldig at få et job på Politiken, hvor den kulturradikale svingdør, som Tom Kristensen så glimrende 1930 har dramatiseret det i sin roman Hærværk , effektivt kappede de tyngende bånd.

25 Jeg kunne således befriet kaste mig ud i storbyens vilde liv, og meldte mig samtidig ud af både fakultet og folkekirke.

Et hurtigt fornuftsarrangeret forløb gennem Hellerup Seminarium, med liniefag i religion og i godt selskab med vores overkvalificerede lærer prof. Leif

30 Grane fik ikke de gamle gløder til at blusse op.

Før nu!

For nu sluttet, gennemføres og fuldføres nogle store cirkler, jeg ikke havde set
35 komme.

Så jeg har meldt mig ind i kirken igen.

Der er lige det med Gud, Konge og fædreland, som vi i skolen hver morgen de
40 tolv år bad for, at det åbenbart betyder mere end selv en stædig og stålsat
fornægter kan kontrollere.

De senere år har jeg lavet flere fædrelandsrelaterede monumenter både
herhjemme og i udlandet, mest markant Mindesmærket i Humlebæk for
45 Jødernes evakuering oktober 1943, samt en solid mindesten for de omkomne
danske krigssejlere i Anden Verdenskrig, (små 2400 mand) i Mindelunden i
Ryvangen.

Og det er mindesmærket i Ryvangen, der på fortryllet vis har med vores projekt
50 her i dag at gøre.

For som en lidt skævt hældende, symmetrisk pendant til mit meget ranke
krigssejlermonument udførte Bjørn Nørgaard en mindesøjle for de danskere,
der i fremmed uniform deltog i anden verdenskrig ... på den rigtige side.

55

Blandt de få regler jeg i et langt billeddannende liv har udformet og fulgt er: At
man ikke kritiserer udformningen af noget før man selv har en bedre løsning.

Og så er vi endelig fremme ved denne fortællings kerne!

60

Jeg skitserede, med meget løs hånd, hvordan jeg selv ville have løst Bjørns
opgave.

I en meget lille skitse.

65

Hvis det man laver ikke er særlig godt er der jo ingen grund til at blæse det op.

70 Jeg havde tænkt at tankspærringen ”en spansk rytter”, en markant, genkendelig og afskrækkende krigsrequisit, i over størrelse og måske et andet materiale kunne være et kraftigt krigsmonument, nu jeg åbenbart var røget ind i en stime.

Elementet består af tre krydsende bjælker og kan ikke væltes.

75 Da jeg havde tegnet de to... og ikke vidste hvordan jeg, på det flade papir, overbevisende kunne skildre den tredje dimension, stoppede processen.

Det lille tegn, et par centimeter på hver led, blev det tegn vi i dag er samlet om.

80 Det snublede kors, som det så ofte er afbildet de tre gange hvor Kristus på den dramatiske, sidste vandring, faldt.

Men her alene!

85 Jeg har gået den tunge vej, da jeg udstillede på The Israel Museum i Jerusalem.

Hver station afbilder både Kristus og korset.

Med medvirkende!

90

Heraf tre gange i den position, der fra min skitseblok sprang så stærkt lige op i masken på mig.

Uafrysteligt!

95

Her fritskrabet , så at sige, uden deltagere.

Det kængrede kors... på vejen til Golgatha!

100 Jeg skal nok lade være med at påstå, at min hånd blev ført ... men tegnet tegnede sig selv så overbevisende, at hånden stoppede .... af sig selv.

Og så tog begivenhederne fart.

105 Jeg fik fremstillet en model i det Cortén-stål, der må være det rigtige materiale og viste den til min ven sognepræst Mikkel Wold.

Hans spontane reaktion: ”Du rammer midt ned i smerten”

110

kunne ikke være stærkere, men alligevel fik modellen lov at stå et års tid og ruste videre i et hjørne af mit atelier.

Jeg vidste ikke rigtig hvordan jeg skulle komme videre og om?

115

I Kunstnerbyen i Raadvad har vi to gange om året åbne værksteder og blandt de mange gæster julen 2023 var tidl. Biskop Peter Fischer -Møller, som gav sig til kende, gik lige i fælden, og straks blev hevet hen til min lille model.

120 Tre dage efter var kontakten via Biskop Peter Birch etableret og Domprovst Eva Tøjner Gøtke i telefonen: ”Det er måske noget for os i Helsingør!”.

Og derfor er vi nu her.

125 Jeg står her ikke for at forkynde hverken tro eller overtro, selv om det er fristende!

Men som sognepræst Kirsten Winther, da jeg ved et af de følgende møder vævede lidt om de utrolige sammenfald af tid og tegn og sted, så tankevækkende smukt sagde: ”Vi kalder det forsynet!”

130

Her er så modellen til den skulptur, vi håber at realisere på plænen langs med kirkens nordside, ca. tretten meter lang og seks meter høj.

135 Vi brolægger en smal stribe i græsset for at angive vejen.

At cortén-stålet med tiden så i regnen smider rusten vil kun betyde, at vi på brolægningen formentlig vil opleve et blodigt spor.

140 Samtidig varierer overfladen og dermed udtrykket markant ved vejrskift, fra dyb fugtigmørk regn-sort til flammende rust-rød-orange i solen!

Men det er er jo også alvor!

145 Korsets fald fortæller selv.

Det er et tegn.

150 Det er også et spørgsmålstegn.

Det er et værktøj.

155 Kunstlivet har nogle kejtede kategorier som ofte misbruges til at forvise, forvirre og fornægte et resultat i et påtaget hierarki!

Der er eksempelvis kategorierne brugskunst og rigtig kunst og det er noget sludder at de ikke har noget med hinanden at gøre.

160 Men små bogholdere kan godt lide små kasser!

AL kunst er brugskunst, man bruger det bare til noget forskelligt.

165 Noget kunst til trøst. Noget til begejstring. Noget til klarsyn og noget til drømme, noget til tro og noget til tvivl, noget til at huske og noget til at glemme ved.

Jeg har ikke opfundet dette tegn, det kærtrede kors... men FUNDET det, hvilket godt kan få det til at murre lidt i overtroen, hvis man er i det hjørne.

170

Eller fandt det tegn endelig mig?

Igen?

175 Jeg dannede en lille støttegruppe med tidligere Roskilde- biskop Peter Fischer -Møller, sognepræst Mikkel Wold fra Frederikskirken, kunsthistorikeren Dr.phil. Mikael Wivel og digteren Søren Ulrik Thomsen.

180 Alle har deltaget med stor entusiasme og uvurderlig ekspertise, både kunstnerisk og teologisk og er med hele vejen!

På det personlige plan er der også noget varmt og fortroligt ved, at det netop er Helsingør der så hurtigt meldte sig på vejen, nu jeg oplever de cirkler der stærkere og stærkere tegner og gentager sig gennem et langt liv.

Velsagtens et aldersprivilegium.

190 Helsingør og omegn er hele min barndoms og ungdoms sommerland, siden mine forældre 1947 flikkede en primitiv knaldhytte sammen i Mørdrup.

Jeg har som dreng fisket fra molen, badet fra Julebæk strand, bygget hemmelige huler i Nyrup Hegn, har spillet Hamlet på Kronborg i en Italiensk film af begrænset kunstnerisk lødighed, drukket og sunget i Naverhulen med værftets
195 store smed Georg Poulsen og har boet og arbejdet i mange år på både Eriksholm og Borupgaard i Snekkersten.

Jeg ved hvor vi er.

200 Helsingør er jo også en skulptur-by... og jeg håber mit stramme tegn vil skille sig ud og falde ind i den større sammenhæng med både Pedersen Dans Holger Danske dybt i Kronborgs Kasematter, Hans Pauli Olsens robuste værftsarbejdere, Tegners Hydra-tæmmer Herakles og brønd-dansende can-can piger, Utzon Franks elegante Erik af Pommern på torvet og den kælne meget
205 skinnende nys-opdukkede havdreng.

Modtagelsen her i Helsingør er ligeså varm som den er effektiv.

Tak til og takket være et dynamisk menighedsråd!

210

De første ansøgninger om fondsmidler til realiseringen er nu sendt ud og vi krydser, hvis man her kan bruge det udtryk, alle de fingre vi har.

Jeg vil afslutningsvis tillade mig at læse de fine ord Søren Ulrik Thomsen har
215 givet projektet med på vejen ad hvilken:

Han skriver:

220 ”Mødet mellem kirken og den modernistiske kunst har ikke altid været lykkeligt og ofte med tendens til at trække tænderne ud på dem begge. Men lige præcis i dette væltede kors forenes en strengt geometrisk minimalisme og kristendommens centrale symbol i et alarmerende værk, der kompromisløst bevarer såvel kunstens som kristendommens radikalitet”.

225

Jeg kan ikke ønske mig et bedre: ”Held og lykke” på den vandring vi nu, sammen, allesammen begiver os ud på:

Via Dolorosa... en stor skulptur ved Skt.Olai i Helsingør!

230

Der er noget bevægende ved at arbejde i en ramme, der har så lang en tidshorisont som Kirken.

Jeg håber dog vi snart kan komme i gang ...

235

Tak fordi I lyttede!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

240

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Indvielsestale

245

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/per-arnoldis-tale-ved-praesentation-af-skulptur-projektet-via-dolorosa>

250

255

260